

Джордж Орвелл

1984

ТОМ 1

Харків
ФОЛІО
2024

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

ЧАСТИНА ПЕРША

I

Був холодний і ясний квітневий день, годинники пробили тринадцяту годину. Вінстон Сміт, притиснувши підборіддя до грудей, щоб сховати обличчя від сильного вітру, хутко прослизнув у скляні двері багатоквартирного будинку «Перемога», та все ж хмарка піщаного пилу встигла залетіти досередини слідом за ним.

У передпокої пахло вареною капустою і старими ганчір'яними килимками. На стіні висів кольоровий плакат, явно завеликий для того, щоб чіпляти

його в приміщенні. На ньому було зображене лише величезне обличчя, понад метр завширшки, — обличчя чоловіка років сорока п'яти з густими чорними вусами й грубими, однак симпатичними рисами. Вінстон попрямував до сходів, адже годі було й намагатися скористатися ліфтом. Навіть у найкращі часи ліфт нечасто працював, а зараз електричний струм удень відключали. Це робили з ощадливості, готуючись до Тижня Невисті. Щоб дістатися до квартири, треба було подолати сім сходових маршів, і Вінстон, якому було тридцять дев'ять і який мав варикозну виразку над правою щиколоткою, йшов повільно, зупиняючись дорогою по декілька разів, щоб перепочити. На кожному сходовому майданчику навпроти шахти ліфта

зі стіни на нього дивилося величезне обличчя. То було одне з тих витіюватих зображень, намальованих таким чином, що здається, наче очі слідкують за тобою, де б ти не стояв. «СТАРШИЙ БРАТ СТЕЖИТЬ ЗА ТОБОЮ», — значилося під малюнком.

У квартирі хтось солодкавим голосом зачитував цифри, що якимсь чином стосувалися виробництва чавуну. Голос лунав із продовгастої металевої пластики, схожої на потьмяніле дзеркало, що становила частину поверхні стіни праворуч. Вінстон повернув перемикач, і голос трохи притих, хоча слова все ще можна було розчути. Пристрій (звався він телеекраном) можна було приглушити, але вимкнути повністю — ні. Він підійшов до вікна — невеличка, тендітна постать,

жалюгідність якої лише підкреслював синій комбінезон, що був партійним одностроєм. У нього було дуже світле волосся, обличчя було від природи рум'яне, із загрубілою від шорсткого мила, тупих лез і зимового холоду, який лише щойно минувся, шкірою.

Навіть крізь зачинене вікно світ назовні видавався холодним. Унизу на вулиці невеликі пориви вітру крутили вихори з пилуки й клаптів паперу, і хоч світило сонце, а небо було чисте й блакитне, все довкола здавалось якимсь безбарвним — усе, крім розклеєних скрізь плакатів. Обличчя з чорними вусами поглядало на перехожих з кожного закутка вулиці. Один із плакатів висів на фасаді будинку, що стояв відразу навпроти. «СТАРШИЙ БРАТ СТЕЖИТЬ ЗА

ТОБОЮ», — сповіщав напис на плакаті, а темні очі з портрета пронизливо вдивлялися в очі Вінстона. Нижче, на рівні першого поверху, інший плакат лопотів на вітрі надірваним краєм, то затуляючи, то відкриваючи напис «АНГСОЦ». Вдалині, між дахами, пролетів гелікоптер, на мить завис, наче трупна муха, а тоді, скосивши вбік, знову метнувся геть. Це був поліцейський патруль, який зазирає людям у вікна. Та до поліцейських патрулів усім було байдуже. Значення мала лише Поліція Думок.

За спиною Вінстона голос із телеекрана досі бубонів щось про чавун і перевиконання Дев'ятої Трирічки. Телеекран одночасно приймає звуки і передає їх. Він вловлює будь-яке слово, яке Вінстон вимовляє гучніше за тихий

шепіт; до того ж доки він залишався в полі зору металевої пластини, його було не тільки чутно, а й видно. Звісно, можливості дізнатися, чи стежать за тобою у конкретний момент, не було. Можна було лише здогадуватися, наскільки часто чи за якою системою Поліція Думок підключалася до тієї чи іншої індивідуальної мережі. Не виключено було й те, що вони постійно стежили за всіма. Так чи інакше, вони могли підключитися до твоєї мережі, коли їм заманеться. Доводилося жити — так і жили, за звичкою, що вже стала інстинктом, — виходячи з припущення, що підслуховується кожен звук і відстежується кожен рух, хіба що довкола цілковита темрява.

Вінстон стояв спиною до телеекрана. Так було безпечніше, хоч він і знав,

що навіть спина може викрити. За кілометр звідси над похмурим краєвидом вивищувалася величезна біла будівля Міністерства Правди, що було місцем його роботи. «Ось який він, Лондон, — подумав Вінстон із якимсь невиразним відчуттям огиди, — головне місто Першої злітно-посадкової смуги, третьої за кількістю населення провінції в Океанії». Він намагався викликати в пам'яті якийсь дитячий спогад, який підказав би йому, чи завжди Лондон був таким, як зараз. Чи завжди тут був цей ландшафт напівзруйнованих будинків дев'ятнадцятого сторіччя, підпертих з боків дерев'яними балками, з заклеєними картоном вікнами, зі зморщеними бляхами дахів і ветхими садовими мурами, що обвалюються з усіх боків? А ще місця, де

після бомбардувань у повітрі кружляють вихори пилюки від розтовченого тиньку, а над купами уламків здійсмаються догори виткі рослини; і місця, де після падіння бомб позалишалися великі прогалини, на яких виникли мерзенні нетрі схожих на курники дерев'яних халуп. Та все було марно: йому не вдавалося нічого пригадати. У пам'яті від його дитинства не залишилося нічого, крім низки випадкових яскраво освітлених сцен, які не мали жодного тла й були здебільшого геть не зрозумілі.

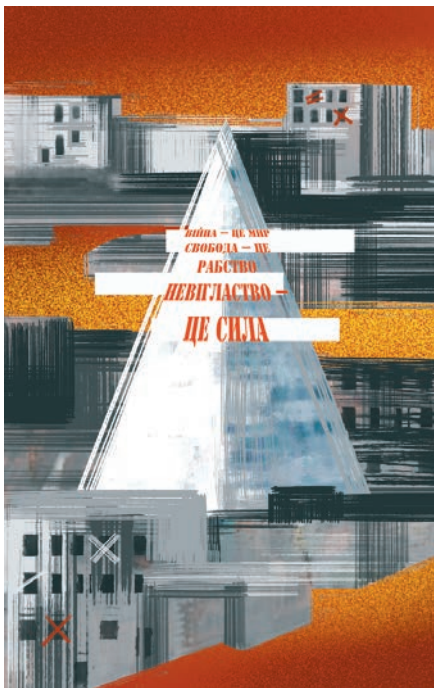
Міністерство Правди — Мінправд новою¹ — разуче відрізнялося від

¹ Новомова — офіційна мова Океанії. Відомості про її структуру та етимологію вміщені в Додатку.

будь-якого іншого об'єкта в полі зору. То була величезна пірамідальна споруда з блискучого білого бетону, що здіймалася — тераса за терасою — на триста метрів угору. З місця, де стояв Вінстон, можна було прочитати три гасла Партії, що елегантними літерами виділялися на її білому фасаді:

ВІЙНА — ЦЕ МИР
СВОБОДА — ЦЕ РАБСТВО
НЕВІГЛАСТВО — ЦЕ СИЛА.

Подейкували, що Міністерство Правди має три тисячі кабінетів на поверхні та відповідну систему розгалужень під землею. На весь Лондон існували лише три подібні за виглядом і розміром споруди. Вони настільки затьмарювали навко-

ВІЙНА — ЦЕ ЖАХ
СВОБОДА — ЦЕ
РАБСТВО
НЕВИГЛАСТВО —
ЦЕ СИЛА

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

лишню архітектуру, що з даху будинку «Перемога» можна було побачити їх усі одночасно. У них розташовувалися чотири міністерства, з яких і складався весь урядовий апарат: Міністерство Правди, яке займалося новинами, розвагами, освітою та образотворчим мистецтвом; Міністерство Миру, яке завідувало військовою; Міністерство Любові, яке підтримувало закон і порядок; та Міністерство Достатку, яке відповідало за економіку. У новомові вони мали назви Мінправд, Мінмир, Мінлюб і Міндост.

Споруда, в якій розміщувалося Міністерство Любові, просто жахала своїм виглядом. Вона взагалі не мала вікон. Вінстон ніколи не бував у самій будівлі й не підходив до неї ближче, ніж на пів кілометра. Туди можна було потрапити

лише у службових справах, та й то доводилося пройти крізь цілий лабіринт колючого дроту, залізних дверей і прихованих кулеметних гнізд. Навіть вулицями, прилеглими до зовнішніх бар'єрів будівлі, тинялись охоронці з горилоподібними обличчями, вбрані в чорні однострої й озброєні кийками.

Вінстон різко обернувся. Він напустив на себе вираз спокійного оптимізму, адже саме з таким виразом рекомендували перебувати перед телеекраном. Він перетнув кімнату й опинився на крихтній кухні. Пішовши з Міністерства о такій порі дня, він пожертвував обідом у буфеті, хоча й знав, що на кухні в нього немає ніякої їжі, крім шматка чорного хліба, який треба було приберегти для завтрашнього сніданку.

ЗМІСТ

ЧАСТИНА ПЕРША

I	3
II	57
III	82
IV	105
V	134
VI	175
VII	191
VIII	223